

9. novembril 1970.a.

Armas hr. Herman Rajamaa!

Suurim tänu Teile kirja eest 25. septembrist, samuti 7 eksemplari "Sõnumite" nr. 2 eest, milles leidus väga huvitav Rutt Rajamaa poolt esitatud ettekannete kokkuvõte. Siinse kooli juures tegutsevad isikud lugesid seda kirjutist suure huviga ja leidsime üksmeelselt, et see peaks kättesaadav olema kõigile noortega töötavaile isikuile ka siin. Ehk saame seda kuidagi teostada.

Veelkord tänan südamest üllatuse eest minu 40. sünnipäevaks! Sain mitmete rõõmude ja üllatuste osaliseks, milledest ootamatuim ja meeldejäävaim tuli aga Teilt. Oktoobri algupoolel oli meil kõikide endiste ja praeguste õpetajate (koos abikaasadega, mõni perega) koosviibimine. Keldrikorral tegime ruumi, isegi kangaspuud läksid nurka, nagu vanastigi. Nii sai mahutada mugavalt laud ja toolid 40 inimesele. Sellistel koosviibimistel on kahtlemata ühendav mõju. Kõnelesime Teist, Teie külaskäigust ja selle kaugeleulatuvast mõjust. Arutasime suure hinnalise Eesti seinakaardi valmistamise küsimust, millest Teie minule kirjutasite. Keegi ei julgenud siit eemalt arvamist avaldada Teie kahe "partei" seisukohtade suhtes. Ühiselt soovime vaid jõudu selle ettevõtte teostajaile. Oleme väga huvitatud teada saama lõplikku otsust. Siinne kool soovib vist 3 seinakaarti. Minu abikaasa ja ka minu soov on, et see haruldane kaart ka meil kodus oleks, nii et meiegi tahaksime ühe tellida.

Mul on võimalus saada fotokoopiaid ajakirjas "EESTI KOOL" (1936-1939) ilmunud artikleist. Uurin neid väga suure imetluse ja huviga. Juhuslikult leidsin ka midagi A. Tammekannu seinakaardi üle 1939.a. jaanuari numbris. Lisan koopia sellest. Nii mõndagi tol ajal ilmunud kirjutisist tahaks levitada. Praegu kogun julgust, et vähemalt siinseile õpetajaile jagada A. Kuksi artiklit "Õppetunni normaalne käik" (EK, jaan. 1939). Eriti tahaksin välja tuua järgmist lõiku: "Mida mina aga kuidagi ei suuda seedida, see on õpilaste pinnimist ja piinamist küsimuste rahega, mis kujuneb kord eksamineerimiseks, teine kord õpilaste lõa otsas vedamiseks, vahest ka petlikuks õpilaste aktiviseerimiseks, tõeliselt on ta aga äärmiselt tüütav õpilaste torkimine ega anna mingit rahuldustunnet ei õpilasile ega õpetajale endalegi. Oled küll tugevasti vintsutanud ja vintsutada saanud, aga milleks, seda ei tea."

Kardan, et kellelgi võib hakata king pigistama. Selle aga kannataksin välja, kui võiksin kindel olla, et selle läbi jõutakse suurema enesevalitsemiseni ja vähema noorte kallal karjumiseni.

Siiani pole mul õnnestunud kellegi huvi äratada ingliskeelse teose vastu võõrkeelsete koolide üle siin maal - millest Teile kord kirjutasin. Lõpuks kirjutasin ise autorile, kellelt ka kohe vastus tuli. Ta on väga huvitatud ülevaatest eesti koolide üle Ameerika Ühendriikides (isegi Kanadas). Ta ei olnud aga varem teadlik eesti koolide olemasolust, mistõttu need tema teoses ei esine. Kahjuks ei ole ette näha, millal järgmine trükk ilmub. (I trükk ilmus k.a. jaanuaris.) Vaatamata sellele võiks ju siiski ülevaate koostada ja sinna saata. Aga kuidas veenda meie pedagooge? See on küsimus, millele loodan siiski vastuse leida.

On loota, et veel käesoleval aastal aega leitakse siinse Koolide Keskuse koosoleku kokkukutsumiseks. Olen korduvalt teatanud, et mina saan minna peaaegu igal ajal. Suvel saatsime igale koolile andmete lehed (õ.-a. 1969/1970 kohta) täitmiseks ja tagasisaatmiseks hiljemalt 1. novembriks. Loodetavasti tegid seda kõik koolid. Oleks väga huvitav teada, kuidas korraldatakse Rootsis iga-aastast andmete kogumist täienduskoolidelt.

Andmete säilitamise huvides olen kogunud käesoleva aasta ajalehtedest "Vaba Eestlane" (Toronto) ja "Vaba Eesti Sõna" (New York) koolide küsimust üldiselt või USA eesti koolide tegevust käsitlevaid kirjutisi (kahes eksemplaris). Kleepisin paksemale paberile ja seadsin kaustadesse - ühe Keskusele, teise endale. Kes teab, kunagi ehk tuntakse huvi sellegi materjali vastu.

Siinjuures lisan hiljuti paljundatud Gaston O. Randvee kirjutise, mille ta esitas New Yorgis k.a. 19. aprillil.

Kas õnnestus Teil aega leida reisimiseks ja ettekannete pidamiseks Soomes?

Palun andestust, et läksin oma kirjaga liiga pikale. Teid südamlilikult tänades ja tervitades,

parimate soovidega - Lilian Esop.

Lilian Esop
9951 Hilltop Drive
Baltimore, Maryland.
21234 U.S.A.

EESTI KOOL

PEDAGOOGILINE AJAKIRI

Nr. 1

Jaanuar 1939

V aasta

SISU:

- J. Roos:** Jaan Tõnisson ja rahvaharidus.
Helmi Metsvahi: Noorte töökohustusest.
V. Altoa: Koolinäitustest.
A. Kuks: Õppetunni normaalne käik.
K. Raud: Piik eesti keeleõpetuse senistele saavutustele meie koolides.
O. Randvee: Vigade parandamisest ja nende ravist algkooliõpilaste kirjandeis.
A. C. Højberg-Christensen: Taani kooliolud.
Helmi Jüriso: Võimlemistunde algkooli I ja II klassile.
F. Roose: Koolis ja kooli juures asuvad noorsoo-organisatsioonid 1937/38. kooliaastal.
A. Pärli: L. Anvelt — Aristoteles.
V. Orav: H. G. Wells: Lühike maailma ajalugu III. Mitmesugust.

TALLINN

Kaart maateaduse õpetuses.

Et maateaduse õpetus koolis oleks arusaadav ja viljakas, peab koolil olema hea, küllaldaselt suur ja sisukas seinakaart ning kohane õpilase käsi-kaardistik. Kaart peab olema nägus ja värvirikas. Ta peab tõstma käsitatavad maa-alad selgelt ja teravalt õpilaste silmi ette. Kaardist peab olema õpetajal abi esitatavate andmete külluse ja ülevaatlikkusega.

Õpilase kaardistik peab olema lisaks eelmisile nõudeile algupärane, õpilase meeli köitev ja tema kaardid olgu oma valikult, sisult ja välimuselt kohandatud meie õpetuse nõuetega.

Soome kuulsaima maateadlase ja Tartu ülikooli geograafia-kabineti asutaja prof. J. G. Granö arvustusel on prof. A. Tammekann'u Eesti seinakaart „oivaline seinakaart õpetamisotstarbeiks, lähemalt vaadates leidub ka küllaldaselt kohanimesid, ametiasutiste, kontorite jne. tarbeiks. Eesti kitsais oludes, kus ostjate arv paratamatult vähene, tulebki seinakaart koostada mitmesuguste tarvitajasringide rahuldamiseks“.

„Kaart on omal alal esmajärguline töö“ (Helsingi ülikooli professori U. Sauramo arvustusest).

Eesti seinakaart on iga kooli maateaduse õpetuse alus, koos prof. A. Tammekann'u Uue koolikaardistikuga (Kirjastus „Kool“, Tartu, hind 1 kr. 60 s.), mille ilmumise juhul Rootsi tuntud kartograaf dr. A. Söderlund on lausunud: „Et geograafiliste objektide kujutamine seinakaardil ja kaardistikus on täpne ja usaldatav, seda oli juba oodata, kuna need on koostatud silmapaistva maateadlase poolt. Võime seda kinnitada Skandinaavia poolsaare kujutuse lähema uurimise põhjal“.

Eesti seinakaardi hind 40 krooni, monteeritud kas Norstedt'i patenteeritud riiiv-lukkudega või rihmadega. Müügil Tallinnas „Töökooli“, „Rahva-ülikooli“ ja „Päevalehe“ raamatukauplustes, Tartus J. Raudsepa juures, kaardikojas „Terra“, Tartus. Eri tellimise peale otse kaardikojalt „Terra“ võib saada mitmesuguseid Eesti erikaarte samas mõõdus 1:200.000, nagu zooloogiline, pinnakatte, ajalooline jne. Erikaartide hind 50 krooni.